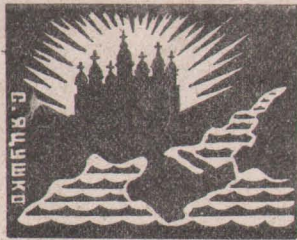

В. пер. Карруба

БАТЬКІВЩИНА

РІК II.

РІМІНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

неділя, 8.9. 46

ІТАЛІЯ

№35(49)

Н.Б.

НАШЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

Перед нами нова повесна дійсність. Ми щойно починаємо віднаходити себе в ній й усвідомлювати своє нове положення в світі та своє історичне призначення. За законом інерції живемо це в полоні ілюзій, мрій і сподівань. Військова драма урвалася саме тоді, коли ми сподівались на зворот подій і коли мала бути зірвана маска з втілення другого зла, що від нього найбільше залежить наша доля. Але дні минають за днями, події проходять за подіями і хоч нагадують про незакінчення драми й про наявність двох протилежних сил - все говорить про те, що боротьба набирає мирного й затяжного характеру, а розв'язка протиріч відсувається в невідоме майбутнє. Як невимолимим присуд долі повстає перед нашим народом у край правдоподібності дальшого існування під московсько - більшевильським ярмом, а перед нами нове блукання по чужих світах на еміграції.

Проте, не зважаючи на незакінчення певних суспільно - історичних процесів і протиріч, які чекать на свою розв'язку, в світі відбулось велике зрушення, перегрупування сил і зміна їх тактики. Перед нами стоїть нова завдання, вяснити наше становище в новій ситуації, піднести післявоєнний баланс української справи, як під зовнішньо - політичним так і під внутрішньо - національним оглядом і виявити його плюси чи мінуси накреслити напрями нашої національної тактики і стратегії в цих нових умовах.

Під оглядом зовнішньо - політичним післявоєнний баланс української справи виступає в таких точках: Україна виступає сьогодні на міжнародній арені, як державна й рівноправна нація, фігуруючи на міжнародних з'їздах як окрема одиниця поруч з Росією чи й СРСР. Є тенденція поставити Україну навіть на чолі слов'янських народів, як це видно із заяви А. Вишинського, що сказав: "Слов'яни вже ніколи не будуть під ярмом переможців. Слов'янські народи з'єднані коло УРСР зроблять все, щоб зміцнити світовий мир." Не виключено, що в цій формі виступає новий політичний курс Москви щодо України, який має на меті неутралізувати внутрішні національні сили, знайти порозуміння з Україною та закріпити тимчасовий антигітлерівський союз українських мас з Москвою на довгий час. Ззовні таким тактичним ходом Москва має на меті показати перед міжнародною opinio publico повної й остаточної розв'язки українського питання в СРСР. Є безперечним, що в обох напрямках і зовнішньо - політичному й внутрішньому, питання Української державної Самостійності напово переглянуто й по - новому акцентується Москвою під натиском українських політичних сил. Згадані факти сьогодення дійсності є значною їх політичною перемогою і досягненням. Нашим завданням є сьогодні, ця перемога й це досягнення закріпити й скермувати в напрямі перетворення формальної державної самостійності в фактичну. Можна по різному оцінювати значення цих фактів, але залишається одна нерушима теза: від нині українська справа політично буде розв'язуватися в напрямі тієї чи іншої форми державності з великою амплітудою коливання - між фальсифікатом державності УРСР з одного боку, і повним ідеалом українського соборницького самостійництва з другого.

Другим важливим фактором зовнішньо-політичного значення є нинішня українська політична еміграція. Своїм чисельним складом, наявністю всіх соціальних прошарків, територіальним походженням та ідейно - політичним рівнем, нинішня еміграція - небувала в історії України явище. На еміграції опинилася ціла соборна Україна в зменшеному виді, але репрезентувала всіма її живучими поколіннями, соціальними станами й політичними групами. Так ніби долею призначено їй бути символом незлобної і неупокореної України, яка не зложила й не зложила зброї аж до правдивого, повного визволення. Нинішня українська політична еміграція перед цілим світом свідчить, що українська визвольна боротьба не є справою купки політичних авантюристів чи інтригю чужих імперіалістичних держав.

Це історична боротьба українського народу за своє визволення, це нестримний похід нації до вершин свого повного самостановлення й розв'язу. На українську політичну еміграцію припадає велика відповідальна історична місія бути носієм української незалежної політичної думки, репрезентувати націю перед цілим світом і вже одним своїм існуванням за кордонами батьківщини розвивати оману самостійності УРСР і нагадувати про невимірність ідеї Української Самостійної Соборної Держави.

Московський більшовизм намагається ліквідувати українську еміграцію і зблямувати її в очах народу. Нашим завданням є дбати про збереження кожної одиниці на еміграції та про піднесення її ідейно - політичного рівня, відповідно до завдань, що стоять і будуть стояти перед нами в боротьбі за майбутнє українського народу. Всім намаганням московського більшовизму мусимо дати одностайну відсіч. З тим більшою непристримністю мусимо поставитись до ворожої агентури й провокаторів серед нас, які своїми кайновими вчинками й виступами діють з нутра. Мусимо витворити таку атмосферу серед української еміграції, в якій буда б неможливою підтримка й деструктивна діяльність, що зблямує наше обличчя в очах чужинців і підірвує нашу єдність і солідарність у боротьбі за спільну нашу мету.

Третім важливим здобутком у післявоєнному балансі є територіальне об'єднання найголовніших українських земель, що виявилось у приєднанні до УРСР Західної та Закарпатської України. Як соборність у неволі, цей факт має й мінуси. Проте в зовнішньо - політичному світі цим фактом закріплюється у свідомості народів прилежність тих земель до України, а цим самим на карті світу закріплюється географічна соборність українських земель.

Географічна соборність українських земель і знаходження їх у межах однієї держави, хоч би й такої, як УРСР, крім своїх мінусів і загроз, має також велике позитивне значення з внутрішньо-національного погляду. Люди, які підходять до оцінки соборності в неволі зі становища емігрантів, що не мають тепер для свого осідку й шматочка рідної землі, а та кож, і ті хто перецінює денационалізацію України під Совітами, схилилі дивитися песимістично на цей факт. Проте, зі становища цілого народу і в перспективі історичного розвитку й ставання української нації об'єднання українських земель в УРСР матиме позитивні наслідки: московський більшовизм буде намагатися використати соборність для своїх цілей. Його завданням є вилучити та знищити національно - свідому інтелігенцію, як націоналістичний елемент і розгорнути тотальну советизацію цілої України. Однак, як показав досвід, якщо не винищувались націоналістичні елементи, на зміну їм постійно виростають нові. А советизація силою природи українського народу та силою історичних обставин не може сягнути так далеко, щоб могла наступити повна денационалізація й духова смерть нації. Україна, якщо навіть московсько - більшовицька державна машина й політика ще продовжать своє діяння на довгі роки, все таки залишиться Україною. Вона не буде такою, якою нам її хотілося б бачити і якою вона була б за інших умов. Але вона не стане ніколи ко - сією, чи народом, який не знатиме, хто він. Як і б не були великі наші втрати, процес національного й державного ставання українського народу посунувся за останні чвертьстоліття вперед і має тенденцію та історичні можливості й далі посуватись в цьому напрямі, а не в напрямі заглади й втрати своєї національної й державної окремішності. В нинішній міжнародній ситуації, по прилученні до сфери впливів СРСР, Польщі, Болгарії, Чехословаччини та інших народів, положення України стає цілковито відмінним. Ми вже не є прикордонною зоною СРСР, пляцдаром у наступі на захід у військовому понятті, хоч залишилися пляцдаром духової советизації новозаятих теренів. А з цього вин-

ходить що в інтересах впливу на словянські народи, Москва змушена буде знову ставити УСР на ноги й реклямувати її як самостійну державу. Згадка Вишинського про Радянську Україну, як новий об'єднуючий центр словянських народів не є випадковою, це ще не означає, що Москва стане на цей шлях. Для нас важливим є сам факт існування такої тенденції до висунення ролі України, як окремішньої від Москви держави в очах словянських народів. Це не буде без впливу на внутрішнє положення України. Безперечно, що більшовики покласть усіх старань щоб знизити політично-націоналістичні організації в Україні. Однак можна дуже й дуже сумніватись, чи їхні старання ввінчаються успіхом. Український націоналізм за останні роки здобув величезний досвід боротьби на рідних землях, досконало звичив машинерію совітської системи, винайшов нові форми, методи, тактику підпільного змагу, викриття яких становить нині для НКВД неабиякі труднощі. В нинішніх обставинах український народ дістане змогу висунути нові кадри до культурного й державного будівництва. Є всі підстави сподіватися, що ці нові й старі українські сили, і ті, які повернуться із заслання, помимо свого формального відмежування від націоналізму, по суті стануть його носіями. Такий закон життя, і на цей шлях штовхає і буде штовхати весь хід подій. Сама більшовицька Москва даватиме в цьому найкращий приклад. Можна лише жалувати, що в цій війні велика скількість української національної

інтелігенції, розкоконспірувавшись перед більшовиками, мусила емігрувати, збіднити край на так потрібні сили. Нашим завданням є знаходити пораз досконаліші шляхи нашого впливу на внутрішнє формування української дійсності в край і подавати краві свою допомогу. А це ми можемо зробити лише під умовами піднесення ідейно-теоретичного й політичного-організаційного рівня українських політичних сил на еміграції з додержанням потрібних вимог закритого діляння. Треба твердо пам'ятати: той хто багато кричить про свої успіхи, той або нічого не робить, або вказує точки, в які ворог може легко вдарити.

Наш ворог є сильним не лише своїм гаслом і своєю державною та партійною машиною. Він є сильний також ідеологічно й політично. Сотні й тисячі видатних теоретиків, інститутів й академій працюють над розробкою окремих питань і проблем теоретичного-практичного державного будівництва. Мусимо й ми підтягнутись у відповідних ділянках до потрібного рівня. Українську перемогу можна буде досягнути тільки великою напругою всіх сил українського народу. Ніяка сприятлива кон'юнктура сама по собі цієї перемоги не дасть. Те, що досягнено українством дотепер осягнено великими жертвами.

Українство йде шляхом героїчного змагу, вивираючи в доли місце під сонцем для України. Свідомість потреби цього змагу мусить зцементувати українську еміграцію в міцний моноліт.

Трагедія ЖАХЛИВА ОТРУТА

Щодня, в той саме час як падало сонце в море відкладав від уст довгу вічарську сопілку та з нетерпеливістю, з жевріючими очима пробігав так добре знаву стежину сицилійської рівнини, щоб задержатись на ледь-ледь помітній огорожі винниці. Як як щодня, ворохнулась і сьогодні хвірточка огорожі. Й на стежині вибігла струнка постать. Бігла на беріг моря, щоб там як щодня, з розгоном кинутись в обійми коханого й забути про все. Прибігла.

- Анита!

- Ренато!

Не дав докінчити гарячий поцілунок закоханих. Коли не ставало в грудях повітря, відривала уста, щоб коротко відітхнувши вивратись з обіймів й одним скоком опинитись біля вітрила невеликої барки. А він вже побіч неї. Газом підтягаючи вгору вітрило, відчіпляли барку та кидались навздогін зеленастим хвилям. Як були вже на повному морі, вона, опершись на кращок барки, глибоко віддихала. А він сів поруч неї й цілував замріяно прижмурені очі. Котилася хвиляма в далечині мрія - шепіт молодих сердець. Він запалено оповідав їй як весело й щасливо вони заживуть, коли поберуться. В їхній загорді буде овець, овець, винниці довгі, що й оком не досягнеш, а баркою щодня привозитиме багато грошей. Вона, хоч без батька й матері, поїде далеко на північ до свого вуйка, в якого така велика таверна, а він як довідається про те, що вона хоче виходити заміж, врадиться й дасть їй теж віно від себе. Вона вже давно хотіла їхати, але сестра радила, що краще буде поїхати як достигнуть помаранчі. Так блукаючи в солодких мріях по морі, завважували як скоро одна по одній в зелену глибину падали зорі. Як займався обрій на сході, барка легко вдарила об бережжя й жевріючі очі Ренато супроводжали дорогу постать до хвірточки винниці, і, коли вона замкнулась, пішов до барки чекати друзів.

Мандрували хвилями перелетні вістки. Хотялись у тривозі кипариси. На поглядіном небосхилі з'явилась хмарка, одна, друга, а далі цілі табуни. І нагло заревів буревітер: війна!..

Війна... покотилася далеко рівниною. Війна... шепотіли в винницях пообліди обличчя.

Прийшла, щоб помаранчі всім серця, поранити душі. Ренато прадав замріяно прижмурені очі, прадав барку, бурхливе море й цілував може в останнє, поглядом широко сицилійську рівнину. Розбите серце потіналось надією: може недовго, може як зацівітуть помаранчі - вернеться, щоб перевести в життя золототкану мрію. Мимоволі та згадку про неї робилося йому на душі так добре, так весело, що здається віддав би барку й усе що має, щоб лише хтось міг повернути йому його частя. Вірив, що скоро повернеться. Навіть на думку не приходило йому, що небаром буде міряти твердим волецьким кроком чорнозем невідомої країни, колісць молоко і медом текучої, тепер ограбленої. Моїхав.

Цисав довгі листи до Аніти й докінчував у них оповіданням мрійливих ночей на барці.

А Анита, як і колись ходила довечера знайомою стежиною на беріг моря. Крицюк притискав до серця листи й бігла доливати сльозами море.

Щоб заспокоїти Аніту, старша сестра висладала їй на північ, до Венеції, де жив їх добрий і багатий дядько.

А помаранчі не один раз розцвітались...

Буває парові клубами диму, видзвонюють під такт коле са й поїзд мчить, мчить... Щоб скорше, щоб даліше, даліше від кордоку.

Коротко задержується поїзд на деяких перестанках і мчить знову даліше. Ярко освітлені залізничні

двірці голосять початок спокійного повсякденного життя. У вікнах вагонів показуються цікаві обличчя, худорляві з запаленими очима здається всміхаються, витаючи рідну землю. Ось і Ренато. Змарнів як і всі, в подертому військовому однострою. Чогось якраз тепер, коли шлунок розпучливо домагався поживи, а очі безнастанно захоплювались красою рідної землі, прийшла йому на думку Анита. Повних п'ять років як розійшлися. Чи живе ще вона? Чи може її також пожерда ненаситна війна? - і страшна думка викликувала на обличчі неспокій.

Поїзд задержався. Хтось подавав до вікна воду. Ренато вхопив полеву пляшку й пив, пив жадібно.

Ах, яка смачна, яка гарна його рідна вода... Згасивши спрагу знову заглибився думками в майбутнє, відтворюючи в уяві різні образи, які йому прийдесться пережити. Ах, коли б скорше, скорше на широку рівнину, а там... Анита, барка й море.

І поморщилось чоло в нього, ба мимоволі на думку приходили недавно пережиті пригоди. Ще кілька днів тому, до вух долітала груба московська лайка, що нагадувала йому про те, що він полонений. Тільки там, на чужині зрозумів красу рідної землі, відчув як щиро її любить, переконався, що ніщо не заступить йому широкої рівнини та зеленастого моря. Проклинав країну озвірилих енкаведистів.

Що нетерпеливому очікуванні дістався нарешті Ренато до табору недалеко Венеції, де полагоджували потрібні формальності та звільнювали поодинокі додому.

Коли вже були поладнані всі справи, Ренато одержав на руку документи та візну карту переїзду залізницею додому, але він рішив задержатись ще трохи в Венеції, в свого доброго друга.

Вже було близько півночі, як Ренато перевернув горілиць на барці числив на небі зорі. Існа й тепла італійська ніч знову лоскотала душу, сильніше стукотіло в грудях серце, чарував своєю красою місяць. Десь з венеційських таварень долітали звуки розмірної музики.

Час від часу його погляд спочивав на барках, що промчавши побіч нього, скривали в собі тайни закоханих пар. І тоді знову повертала на думку Анита. Нагло в поблизу дався чути сильний плюскіт води й до Ренато долетів голос жінки, яка просила рятунку. Збудившись із сонних мрій Ренато скоро завернув барку та що сили поплив у напрямі крику. За хвилину перед ним у світлі місяця показалася перевернена барка, а поблизу якась постать боролася з хвилями. Недовго думаючи Ренато скачє в воду й по кількох рухах опинився побіч нещасної. По тяжких зусиллях удалося йому витягнути потапаючу жінку на свою барку.

Щойно тепер мав час приглянутися ближче жінці, що перед хвилиною мала бути жертвою невблаганого моря.

Глибоко віддихаючи з умучення, спрямував свої очі на обличчя незнакої. Нагло остовпів. Подався крок назад. Не хотів вірити власним очам. Перед ним у повній своїй красі лежала Анита. Дрож пробіг тілом молодця, серце живіше застукало, не міг повірити собі.

Опанувавшись помало привертас Аніту до притомності. По якомусь часі це йому удалося, та Анита з великого переляку, спочатку не могла зрозуміти де вона.

- Анита, це ти? - несміло з жалем поцішаним з радистів прошепотіли уста Ренато.

Анита протерла руками широко відкриті очі, ще раз обняла поглядом молодця й тихо прошептала:-

- Я... я вам дуже вдячна за поміч, але по ваших словах догадуюся, що знаєте мене.

- Анита, ти мене не пізнаєш? Та це я, твій Ренато, неже п'ять років несамолюбних переживань так змінили мое обличчя?

Ці слова вистарчали, щоб Анита зрозуміла х вратував її життя. Скоро зірдалась на рівні ноги

приступила ближче до Рената й старалась заглянути йому глибоко в душу.

— Ренате, це ти, ти справді мій дорогий? Коханій, моє життя... і довгий поцілунок докінчував її думку.

Барка помчала в напрямі таварень. Анита взяла Рената за руку й попровела до кімнати. Засвітила світло й довго — довго вдивалася в його обличчя.

— А тепер, — і потягнула за руку на отаману, — сідай та оповідай коханій.

— Здається мені, що це не одну нічку прийде мені оповідати, Анито, бо п'ять років — це довгий час у якому я мав немало переживань. Та найбільш — ще згадує проклятий совітський полон, з якого я чудом врявуся. Це певне вже Бог зарядив так, щоб я тебе, кохана, знову побачив.

— Невже, не вже ж коханий мій, ти був так далеко, геть у тій чарівній країні, до якої так прагне моє серце? Оповідай, оповідай, гарно там?

— Анита?... — з боєм промовив Ренато й допитливо глянув на неї. — І проклинаю ту країну з її кривавою, а заразом з найжорстокішою тиранією. Але скажи мені, хто тобі казав, хто тебе вчив любити ту прокляту державу смерті?

— Що? — зірвалася Анита, — то ти також фашист? А я так на тебе чекала, думала прийдеш й захищемо насильно... а тепер... ні, ні! Я гідую тобою, я ненавиджу тебе, бо ти... фашист, а я комуністка. І більше не хочу чути від тебе слова, від тепер ми чути...

— Але ж Анита, я не фашист, я тільки хочу тобі сказати правду. Хочу вилікувати тебе з тої халливої отрути, якою тебе накармлено. І був там і бачив

їхній рай. Так, я бачив гори трупів, я чув стогін мільйонів поневолених людей, я плакав разом з ними й разом з ними проклинав жорстокий режим.

— Ні, ні досить, це все неправда, шкода, що ти хочеш мене переконати, бо я твердо держуся свого, я знаю де правда, знаю де й те, що небаром і над нашою землею мусить замаяти червоний стяг з серпом і молотом. Так я вірю в це і так станеться! А тепер шкода тратити час. Ми чути! —

Обернувшись і сердито луснула дверми.

— Анита! — вирвалося це з уст молодця.

— Як це можливо? — роєм пролітали думки в Рената.

— Вона комуністка... Ах, прокляті, це вони, це ті, що торгують людською кров'ю закинули сіті на мою країну, це вони накармили Аниту жадливою отрутою. Боже, хай буде воля твоя!

Довго не думаючи, вибіг з кімнати й помчав до знакомого друга.

За кілька днів pestило тіло Рената тепле синцілійське сонце.

А як зацвіли це раз помаранчі та прийшов гарний і тихий вечір, Ренато завважив як відхилилась так добре знана хвірточка до виници й знаюч стехиною бігла знову постать. Ще хвилини й постать так як колос з розгоном кинулась у його обійми.

— Ренато, я твоя! — це були перші слова.

І тільки одинокий місяць міг би переповісти слова Анити, про те як вона тужила, про те як вилювали її валик проїжджаючих бурвих совітських полонних, її братів, з жадливою отрути, та вкінці про те, як солодко заживуть вони вдвійку.

А. Золотаренко

НЕВРАЧНОСТЬ

Андрій стоїть біля фіртки свого двору й мовчки дивиться на вулицю.

— Андрію, синочку... кого ти там побачив? Іди бо вже в хату. Ти ж казав, що кудись йтимеш, та хоч поспідай.

— Зараз, мамо, зараз!

до Андрієвого двору наближався якийсь парубок. Зовнішній вигляд указував, що парубок з далекої дороги. І напевно голодний. Андрій приглянувся йому, але такого він ще не бачив — не знав. Андрієві пригадалося, як перед кількома днями він повертався додому з нещасливого бою, який звів їх партизанський нагір з большевицькою навалюю й так само як цей незнакомий біднував нім дійшов додому. Шоків його.

Тимчасом парубок зовсім наблизився до Андрія. Поздоровкався й не зупинившись ішов важкою ходою далі. — Далеко йдеш? — не втерпів Андрій. — Зайди у хату та відпочинь, краще йтимеш.

— Дякую, вже недалеко додому, якось дійду.

І знову не зупинившись ішов далі. Андрій зацікавився, хто він такий. Може з наших, думав, може з того самого партизанського загону, що й він був? Швиденько підійшов до нього й узяв його за руку.

— Слухай, козаче, зайди до нас у хату, відпочинеш і ж мабуть і голодний? Зайди, чого боїшся?

Незнакомий спочатку не хотів, але пізніше плутаючи ногами пішов з Андрієм.

— Мамо, ось цей товариш йде додому. Він дуже стомлений і голодний. Чи не можна б його підгодувати, а то не дійде.

— Мій синочку, та хіба ж я жалую. Сідайте разом і снідайте.

— Добре, мамо, ви подавайте на стіл, а я йому дам умитися.

Доки мама приготувала й подала на стіл їжу, Андрій витягнув з криниці свіжої води й подав товаришеві.

— Умивайся та будемо снідати. Як тебе звуть?

— Мене звуть Петром, а тебе?

— Я, Андрій.

По хвилині Андрій з Петром сиділи біля столу й снідали, але Андрій їв мало, все підсував Петрові та запрошував його не соромитися, а їсти як дома.

— Снідай, гостю, добре снідай. — припрошувала й мати. — Може й моя дитина от так ходитиме, то може і його хтось нагодує...

Після сніданка Андрій запросив Петра в клуню, щоб відпочити на пахучому снігу. Довго Петро не погоджувався, рвався йти додому, але вкінці залишився. Кілька хвилин нові приятелі мовчки лежали на снігу.

— Петре, я бачу, що ти мене ніби боїшся. На — віть уникнеш балакати зі мною, — зачав Андрій.

— Не дивуйся, Андрію. Тепер такий час... Скрізь большевики...

— Ти мене не боїся, Петре. Можеш зі мною говорити сміло. Звідкіля ти?

— Я з Пошової, що по той бік Дніпра, знаєш?

— Знаю. Це недалеко Великої Кам'янки. Бував там. У Ведикій Кам'янці мав приятеля, вожка, коли знаєш?

— Вожка? Він твій приятель?...

Петро замовк. Андрій побачивши, що він щось пригадав собі не перебивав.

— Так, Петре, я знаю вожка. Був у нього не один раз, їздив...

— Чекай, Андрію. їздив ти з ним його човном, що зветься "Отаманом"? на Дніпровий острів "Зелений". Там

переховували ви зброю, там ви радилися з ним?..

— О!.. А звідкіля ти все це знаєш?

Петро задоволено всміхнувся, але мовчав. Потім підвівся й сів. Схопився й Андрій і теж сів напроти нього. Петро знову всміхнувся, а Андрій горів цікавістю, хотів довідатися про вожка.

— Кажи ж, Петре, кажи звідкіля ти знаєш про мої справи з вожком?

— Та вожко мій приятель. Він мені побратим і на знак нашого побратимства ми з ним, ідучи в Петлюрівську армію, шаблями помінялися й поклялися битися з ворогами часою України аж до загибну.

— Так будь же ж і моїм другом, як і вожко.

— А, завжди готов бути твоїм другом.

На знак дружби Петро з Андрієм мовчки обнялися. — Я теж їздив з вожком тим самим човном на Зелений острів, — знову почав Петро. — Там він мені розказував про свого товариша — гімназиста за Дніпра та дуже ним хвалився.

— Друже Петре. Так це про мене він розказував.

— Цікаво... Ти гімназист? Цікаво... Сама доля нас звела! Тільки от що, мій друже, якщо ти гімназист, так я радив би тобі краще вчитися чим устрявати в партійзани чи хоч і в військо.

— Як це так! То ти будеш воювати, віддавати себе в жертву, а я буду спокійно вчитися? Ні, я собі такої розкоші не бажаю. Стане країна вільна тоді й буду вчитися. А поки що...

— Чекай, Андрію. Не так. Зараз тьфу й нема ні тебе, ні користі з тебе. А наші батьківщині треба буде вчених людей і тоді як виберемося спід большевицької навали. Та це й як треба буде.

— Не могу я цього робити, Петре. Та лишім це. Краще розкажи мені про те де ти був, що бачив і чув.

— Був я, мій друже, в Петлюрівській армії. А це йду з завданням, про яке не допитуйся, бо це військова тайна.

— Добре. Та хоч скажи чи далеко Петлюрівські частини?

— Про це можна вчора наш курінь зайняв, майже без бою, станцію Верховецьку. Інші частини пішли на Кам'янське. А це інші рушили на схід і таким чином скоро оточимо місто Січеслав.

— Це добре. А що ж большевики, б'ються?

— Хто?!.. Розбігаються на вид одного нашого стрільця.

— Це добре... А вожка там нема?

— Та як же ж нема, с. Тепер він цілим курінем командує.

— Ну... Це добре... Якби мені туди добратися?

— А чого? Скоро він у Січеславі буде. А звідси туди півдесятка кілометрів. Тоді підеш і побачишся. А тепер от що, Андрію, я все ж таки підумав. Це я збрехав, говорю, що йду додому. Зараз я йду до міста й ти мене не задержуй.

— Та ні, коли справа то йди. Але я тебе проведу. Деякий час ішли мовчки. Потім розбалакалися.

— Петре, — почав Андрій, — я дуже радий з нашою випадковою зустріччю, а ти цурався не хотів. А воно й до діла, правда?

— Правда, Андрію. І я цьому радий. А що я не хотів, то знаєш, такий час... Треба бути обережним.

— Та то так..., Петре, але з приводу наближення наших військ, я думаю дещо рухнутися. Не сидіти ж гнилою колодою, треба помагати нашому війську. А тебе прошу допомогти мені де в чому.

— Наприклад?

- Та от хоч би в організаційних справах. Ти ж ближче до війська, знаєш...
- А де ж ми зійдемося та коли? Ми може тільки завтра вечером прийти.
Тут, у нашому селі. Ось ми скоро до того місця дійдемо і я тобі покажу. Тільки не забудь, що завтра чекаємо. А ось і те місце, де ми збирасьмося. Тут ми завтра зійдемося. В цій будці бачиш?
- Вачу.
Петро ще раз оглянувся довкруги та попрощався з Андрієм.
Розійшлися.

Підвечір того ж таки дня, Андрій зійшовся зі своїми товаришами, Пилипом Команчем та Іваном Бондарем. Він розказував задоволено про випадкову, але досить цікаву зустріч з Петром, та про те, що недалеко вже Петліврівське військо. Довго ходили вони вулицями села та обговорювали план майбутньої організації повстанчої групи. Коли минула північ, Андрій запропонував товаришам зайти до нього в клуб, де докінчували свої обряди. Щойно над ранком товариші розійшлися домів.

Довгою смугою простягалася над самим обрієм не-привітна, сіра та костьобата хмара. Дивиться на неї Андрій і бачить, ніби вона з отвореними пащеками, з яких стирчать вогняні зубища, хоче похлинити сонце, до все ніще й ніще спадало на долину. І нарешті роти потвори - сірої хмари проковтнули це світло дня і на землю почав налягати туман. Не простягалася від сонця по землі довгі прашальні смуги сніва. Жодних ознак. Андрій відвернув очі.

- Ну, Пилипе, підемо, сонце зайшло на спочинек, а ми до праці - звернувся до товариша.
Віля вранці хлопці стрінули бондаря і втрийку попрямували до будки. Смеркло. Сам Андрій лишвся малворі дождити Петра, щоб як йтиме не зблудив. Пізенько прийшов Петро. Привітався з усіма та виправдувався за спізнення. По короткій мовчанці Петро почав:
- Друзі!.. - і спинився.

Надворі наче щось гукнуло, зашаруділо. Всі настожилися. Раптом до будки вскочили чекісти. Знасла свічка від подиху вітру, а зате блиснули електричні ліхтарки.

- Руки вгору! -
Всі схопилися на ноги й підняли руки. Перед їхніми очима блиснули цівки пістолів чекістів. Хтось з них засичав споглядаючи на Петра.

- А... так ось де ми тебе стрінули! Нарешті... Довго шукали, та таки спіймали. Вязіть йому руки! Вязіть їх усіх й на авто!

Швидко й тихо впоралися чекісти й авто рушили. Ось і ЧК. Спинилися й запровадили "контрреволюціонерів" у кабінет, де нервово проходжувався піаненький чекіст, певно якийсь начальник. Одяг на ньому розхристаний, руки в крові. На столі пістолі.

- Так що, контрреволюцію піднімають хотіли... Валити совєтську владу!...

Чекіст дивився своїми вовчими очима на усіх, а потім підійшов до Петра й ласкаво вдарив долонею по плечах та розв'язав йому руки.

- Маладец, хвалю! А це тобі в нагороду. Іди й гуляй три дні, а потім знову до праці. Спасіба, що гар-

них гостей привів. - Заговорив до Петра чекіст даючи йому цілу пачку грошей.

Петро сховав гроші й вийшов.
Аж тепер Андрій зі своїми товаришами пізнав, хто такий їх приятель. Спалахнули друзі гнівом, але було запізно.

Була неділя й людили спішили до церкви на молитву. В церкві пан-отець відправляв службу Богу.

Раптом цілим селом розлетілася вістка, що на беріг Дніпра вода викинула утоплеників. Долетіла вона й у вожий Храм. Люди захвилювалися, заметушилися, пішов між ними шепіт. Навіть пан-отець сказав цю вістку старший брат. Пан-отець прискорив службу Богу й поблагословив людей.

З церкви все йшло на беріг Дніпра мов на Йордан. Ішла й Андрієва мати. Щось недобре вічувало її серце. Вона приспішила кроку, обминаючи людей. Прибігла. Глянула на утоплеників і... пізнала.

- Сину мій...
Сплеснула долонями, пополотніла, сціпила губи й упала непритомна на землю.

Завирував схвилюваний нарід, скупчуючись довкруги утоплеників, які були пов'язані до купи дротом. У кожного перестрілений лоб. І всі пізнали, що це був Андрій, Пилип та Іван. Воже! Усім стало зрозуміло в цих руках були ці хлопці.

- Води, води, вона оживе. Отворіть їй уста та влийте воду! - говорили люди бігаючи коло Андрієвої матері.

Стрімголов надбігла сільська совєтська власть. та озброєна "народня" міліція. А голова сільради закричав:

- Розійтися! Наказую розійтися!..
Заворухилися люди, але не розходилися, тільки десь з середини натовру чути було вигуки: "Розбійники!" "душогуби",

- Розійтися, а то стрілять наказу! Міліція, вононь!..
Впали постріли в воду, а разом закружляв нарід і почав розходитися.

До утоплеників підплило кілька човнів, а голова їм наказав:

- Всіх утоплеників відтягти далеко на воду і ген там в долині закопати, щоб ніхто не бачив. Швидко! Зацепили баграми утоплеників і потягли далі за водою, щоб заховати їх перед людським оком.

В цій хвилині опритомніла Андрієва мати. Отворила очі, глянула довкруги і пригадала все. Схопилася.

- Синочку! де ж мій син? Люди!..
- Он за човнами потягли, та водою.

Зривається Андрієва мати з місця й біжить у слід за човнами.

- Дитину мені віддайте! Куди ж ви, душогуби, мою дитину потягли! Віддайте!

Держать її люди, але вона пручається, виривається. Пошматувався на ній одяг, розкуйдовчився на голові коси. Вирвалася. Біжить. Розсучило піднімає вгору руки.

- Душогуби, прокляті!.. Синочка мого віддайте!.. Сину, сину, стривай! й йду до тебе!

Нещасна мати кинулася у воду, доганяючи човни з утоплениками. Ще раз і востаннє почулось "синочку" і все стихло. Зникли з очей човни, а нещасну матір закрили хвилі Дніпра.

ЩО РОБОТО ВІВІТИ

1. Огляд світових подій.

На понеділковім засіданні мирової конференції обговорювано статут для Трієсту. Статут, як це можна було сподіватись опрацьовували й узгіднювали Англія та Америка. Він обнімає 31 точок. Одначе треба було бути пригатованим, що Косія, як звичайно знайде й тут щось такого, що їй не буде відповідати. Так було й цим разом, що Косія не погодилася на 20 точок. Росія, яка хоче припобатися Югославії й не стратити цілковито Італію, домагається створення в Трієсті окремих, незалежних зон для Італії та Югославії, та щоб губернатора вибирати з поміж горікан Трієсту. Англія знову, домагається, щоб Трієст незалежний від міжнародної політики, а сам порт використати за його географічним положенням.

Дальше обговорювали справу воєнних відшкодувань для балканських держав. Висунуено проєкт, щоб всі відшкодування сплачувано однією монетою певто фунтами або доларами. В обговорюванні договору для Румунії запропоновано зачислити на рахунок Косії також це добро, яке забрала Червона Армія.

Відносно балканських держав, Росія виступає як їх найбільший оборонець. І так, коли обговорювано

справу болгарії, делегат вілорусі станув у її обороні й заважив, що болгарії провадила війну проти Німеччини чим причинилася до виграної. Одначе факти, хоча минули, не даються застереги ні заперечити. Болгарія, як така, стояла виразно по стороні держав "осі". Всі це добре пам'ятають і тому поправку делегата вілорусі відкинено.

Слідуючого дня зібрався політичний комітет для справ Італії. До слова прийшли: делегат Австралії та СССР. Австралійський делегат домагався створити спеціальний комітет для б. ворожих держав, який зайнявся б виключно справами кордонів. Цьому спротивився Вишинський, який закінув делегатові Австралії, що він у такий спосіб тільки продовжує працю конференції. П. Вишинський - "стахановець", одначе забуває, що стаханівська продукція нетривка й нічого не варта. Та можливо, що Совітам тільки й про це ходить, щоб скоро закінчити конференцію, а описла знайти в ній якісь недокладності й мати причину до зривання договору, наслідком чого могла б бути нова війна.

Другий делегат Австралії Близлей станув в обороні свого попередника й заявив, що одининок хто сприяє працю конференції - це Росія, яка різними потягненнями старається застрахити інших делегатів. Кінець - кінець

Австралія відступила від свого проєкту, відносно комісії кордонів, але за те внесла проєкт створення комісії для воєнних відшкодувань. Згідно з тим проєктом сплачування мало би зачатися за три роки, а закінчитися на протязі 10-ти років. Шлатити мали би держави одною монетою, як це було згадане попереднього дня. Молотов і делегат Чехословацьчини спротивилися тому та заявили, що сплачування грішми не є практичне. За примір наведла Мадярщину, яка спричинила в себе навишне інфляцію, щоб в такий спосіб дістати лагідніші умови миру. Тому, на думку обох делегатів, було б доцільніше, щоб сплачування відшкодувань відбувалося у виді різного рода товарів.

Комітет для Румунії затвердив одногосоме кордони Румунії, згідно з совітсько - румунським договором з 1940. року. На цьому засіданні закінчено.

Другого дня на мировій конференції працювало шість різних комісій. Найкращими осягами може похвалитися комісія для справ інфляції, яка протягом 90-ти хвилин полагодила всі спірні питання.

На пленарному засіданні конференції 30. серпня, грецький делегат з'ясував справу кордонів та територіальних домагань від Альбанії. На делегата Греції назав Молотов, якого лідер -

жана представник Югославії. Молотов заявив, що домагання Греції відносно демократичної держави, яка живе в приязних взаєминах з СРСР неправильне. Далше Молотов підчеркнув, що Греція нахилилася до тероризму та що за такий стан відповідають чужі війська, які знаходяться на території Греції.

В своїй "тоасті" до Великої Британії, Молотов зі "щирим" обуренням закликав: "Не мішайтеся у внутрішні справи Греції, дайте грецькому народу можливість самому перевести вибори та зацедикувати про склад свого уряду."

Мимо того, що слава ці п. Молотов виголосив з таким патосом і що вони так гарно звучали, більшість делегатів не зворушилася. Делегат з Британії Александер заявив, що Греція, як держава, яка боролася проти спільного ворога має право висловити на мировій конференції свої погляди й такого права ніхто їй не може ані заперечувати, ані відібрати. Заряджено голосування в висліді якого грецьке прохання прийнято 12-ма голосами проти 7.

Виступ Молотова в ролі оборонця грецького народу показався цілком невдалим і викликав тільки несмак.

На попомудневім засіданні господарської комісії для Італії, відкинуто проєкт Канади створити спеціальний підкомітет для перевірки воєнних відшкодувань Італії для всіх інших держав крім СРСР. П. Вишинський "запалак" крокодилячими сльозами. Ці пожалівся, що коли яканебудь справа торкається СРСР, завжди мусять знайти хтось, хто проти неї виступає та домагається чогось іншого, що тільки не було б корисним для Соціального Союзу. Нещаслива Норвегія - всі проти неї!

Наради в Парижі продовжуються, а тимчасом у Лондоні зішлються міністрів Бельгії, який зараз перебуває в Англії, з прем'єром Етлі й обговорили між іншим і

Ситуацію в Палестині.

У Палестині, в зв'язку з останніми подіями, британські війська перевели ряд розшуків в околиці Гаїфи оточено одно село, яке було осередком нелегальної жидівської еміграції. Крім цього скривалися там терористи, які перевели напад на корабель, що перевозив нелегальних емігрантів на Кипр. У висліді розшуків заарештовано 94 мужчин, яких відставили до табору інтернованих.

Недалеко Газі, в місцевості Майфа, підчас розшуків знайдено Зос фашивих пашпортів, при допомозі яких, нелегальні емігранти дісталися до Палестини.

Бритійці переконалися, що добротой та переговорами з жидами до ладу не дійдуть, тому взялися за більш радикальні середники. 18 членів терористичної організації "Штерн" засудили на кару смерті. Щойно на прохання головного рабіна Герцога, про помилування для засуджених, британський головнокомандуючий для Палестини замінив їм смертну кару на досмертну тюрем.

Щоби знайти можливу розв'язку палестинського питання, англійський уряд рішив скликати до Лондону арабсько - жидівську конференцію. На цій конференції мали би бути присутні арабські й жидівські представники. Однак, що араби не погодяться на компроміс - це певне й тому вони підсичувани Соціатами заздалегідь поставили одну вимогу, знаючи згорі, що англійці на неї не погодяться. Вони заявили, що візьмуть тільки тоді участь у конференції, коли провідником делегації буде великий Мусті Брусалиму та, що підставою конференції не буде англо-американський плян поділу Палестини. На таку пропозицію не могла погодитися Англія хоч би з огляду на свій престиж, і в висліді відкинення вимоги арабів, головний арабський комітет відмовився прийняти запрошення британців взяти участь у конференції в Лондоні. Нема, та здається й не буде так скоро спокою в Палестині. Народи, які безпосередньо не відчували тягару війни - прижують до неї. Інакше є з тими, які провадили війну й дошкульно від-

чували на собі її наслідки. Ці народи за всяку ціну стараються мирним шляхом наладнати життя. Найкращим прикладом може послужити Греція, яка повною ходом старається за забезпечення миру. Доказом цього може бути факт, що мимо внутрішньої кризи й партійних заворушень

у Греції 1. вересня в і до у в с я п л е б і с ц и т.

"На день 1. вересня назначено плевбісцит у Греції, що має показати, який там буде державний устрій. У зв'язку з плевбісцитом англійський "Таймс" пише, що ситуація, яка панує в Греції не дає гарантії, щоб переведений плевбісцит одним потягненням міг полагодити всі політичні проблеми.

Три дні перед плевбісцитом соціалістичний дипломатичний представник зажадав своїх паперів і заявив, що виїздить на важні наради до Москви. Так само виїхав з Греції посол алго-славії. За повідомленнями з Атен, плевбісцит проходить у цілій Греції спокійно. Можний виборець одержав три картки. Одну з прізвиськом короля, другу з написом - республіка та третю - чисту. Чисті картки уважати-муть за голоси проти короля. Комуністична партія Греції видала заклики до своїх членів, щоби вони видавали чисті картки. Порядку береже поліція й військові відділи. На час плевбісциту заборонено англійським відділам виходити з касарень, в деяких округах виборам приглядатись англійські й американські обсерватори.

Світ поволі починає вертати на мирові шляхи. Ще недавно були ми свідками, як в Нюрнберзькому процесі перший раз засіли провідники брутального фашизму. Світ довідався про неймовірні вчинки по концентраційних таборах та на окупованих німецьких територіях. Очевидно, за цілий час судової розправи, ні один з обвинувачених не признався до вини.

Однак факти й документи, обвинувачі й численні свідки доказали, що вини носять власне ті, які сидять на лаві обвинувачених. Мимо численних запевнень і переконань деяких обсерваторів, що заки суду у Нюрнберзі скінчиться, обвинувачені й судді вийдуть зі залу свими стариками, з довгими бородами. Та сталося інакше. По 261 судових днях, суд у Нюрнберзі закінчився. Через 261 днів світ довідувався зораз то більше неймовірних речей, які колись були таїнами нацистського правління.

В останньому дні процесу, в суботу, кожний з обвинувачених мав право промовляти 15 хвилин.

Герінг заперечував, будтоби він повповнив якісь злочини та звернувся до трибуналу, щоби не обвинувачувати німецького народу за злочини, яких той не поповнив.

Гес сказав, що він вдоволен з того, що був і є нац.-соціалістом та заявив, що коли б це було можливе, він і надалше правдав би в тому самому напрямку до й дотепер.

Найбільшу несподіванку зробив Йодль, який через цілий час розправи був пригноблений, тепер показав себе воляком. Звертаючись до трибуналу запевнив зібраних, що який би присуд не був, він вийде з судового залу з головою так само піднесеною, як і тоді, коли до неї входив.

Чи так дійсно буде про це переконаємось 22. вересня, бо в цей день западе присуд для всіх обвинувачених.

== 11. Голоси чужої преси. ==

1. Чи треба вести війну з Росією?

Чи ми мусимо вновати з Росією? Так звучить наголовок малого твору, який появилвся недавно в ЗДПА, що зараз втішається великим попитом. Його автор Елі Кальбертсон знає як рівнож усім грачам бріджа, як винахідник нової системи гри "брідж-контакт". Пан Е. Кальбертсон уважає, що психологія та комбінації гри в картки дуже подібні до комбінацій і бляфів у дипломатії.

Книжку нашого бріджиста прийняли з ентузіазмом не лише читачі часописів,

але також усі американські спеціалісти антисоветизму й антикомунізму. Очевидно, що п. Е. К. не відповідає "так" на своє власне питання. Крім Гітлера, що був пристрасно великою наївністю, ніхто ніколи не відважився цинічно признати конечність превенційної війни з Росією, а все ж таки, такий висновок можна витягнути з книжки нашого бріджиста, що книжку написав він під знаком майбутнього й не без підстав, але як видно, з боязні виразно сформулованої, що за два або три роки, а найдалше за п'ять буде запізні, бо Росія буде вже мати атомові бомби та розвій їх виробу дожене, а може навіть пережене розвій ЗДПА.

Росія легко може післати до Нью-Йорку, Чікаго чи Сан-Франціско декілька тайних агентів, які в малих валізках перенесуть розмонтовані атомові бомби. А вже на місці шпигуни зложать частини механізмів разом з часовим запальником, підкинуть валізку під якийсь готель і ... за тиждень, Нью-Йорк, Чікаго чи Сан-Франціско перестануть існувати в кількох хвилинах. З тому самому часу впаде ціла повідь ракет на осередки промислу, а потім фльота надокоеанських літаків скине над Америкою десятки тисяч червоних парашутистів. І тоді гра скінчена, збирайте овочі. І, - віщує поважно наш мійх Верн, - над цілим світом запанує комуністичний мир.

Помилкою було б вжити, що ці медьодраматичні байки не можуть впливати на переучену аж до екстремі публіку, при допомозі протисоветської кампанії, яка дійшла до фантастичного розміру.

Афера з Оттави та інші того рода історії переконали про існування густої сітки соціалістичних шпигунів на своїй території. Треба вжити, що не всі агенти Кремля виховані спід бистрого ока поліції Великої Нівночі, Канади - замітка перекладчика.

Ато ж в Америці хоче вновати з Росією? На першому місці стоїть гурбий інтерес та праве крило деяких синдикатів, а далше католики, які вважають Сталіна антихристом, деякі соціалісти, "які ненавидять стаінізм так, як капіталісти ніколи не ненавиділи", деякі професійні мілітаристи й багато елементів національних меншин, як німці, поляки, білі росіяни і т. д., які зацепили на американському ґрунті ненависть і конспірацію викликану умовами в "старому краі". А це все разом творить гарний ландшафт людей, які спішаються, бо це є основна точка, про яку п. К. стало пригадує: "нікщо хтось хоче зробити якусь справу, саме тепер настала пора."

Партія коаліції, яка на повніт сесії ООД має більшість, від кінця війни намагається всіма силами замінити систему одногослоної ухвали системи більшої. Партія коаліції є також партією атомової бомби й тепер партією бактеріологічної зброї. Пан К. дає під цим оглядом дуже інтересну заяву: "ні знаю від одної високої особи - фахівця - і це вже не є воєнною тайною, що ми посідаємо бактеріологічну зброю, яка зможе знищити жнвца, яка є так само фантастично ніщівна, як й атомові бомба."

Політика американської партії війни з Росією / яка вдійсності не охоплює цілої Америки / є основно визначена трьома складниками. Виключне посідання атомової та бактеріологічної зброї, політичний антикомунізм, який виявляється назовні як антисоветизм і почуття, що видіється у наслідок посідання цієї зброї є дуже непевна й тому треба діяти скоро. Разом з тим, між американським суспільством від цікавої спроби на Бікні, поширено поняття і як говорить п. К., ЗДПА є відносно забезпечена від діяння атомової зброї.

Більшість американських політичних журналістів годиться в цьому, що жадне суперництво імперіалістичного характеру не відділяє ЗДПА від СРСР. Вольтер Ліпман признає, а Кальбертсон заявляє, що Росія й Америка доповняються, або обертаячи справи гірше, розлогість їх території і безмірність їх засобів воляє їм взаїмно себе ігнорувати.

Проти міжнародного фашизму й можливого відродження пангерманізму, повинна все бути однозгідність в нутрі міжнародного організму. Одиниці й партії, які називають себе оборончаними системами більшості, визнають, що Німеччина як і міжнародний фашизм перестали бути для них небезпечними. Але Росія, зберігаючи приязнь солідарної боротьби проти нацизму, постійно придержується конференцій з підчас війни як й в Потсдамі, бо це

дозволяє їй ухилити кожне намагання від цих принципів, а це означає, що об'єкт змінився.
З цього бачимо, що скоро зв'язка німецького питання є дуже важлива що її можна знайти під умовою, що відповідальні за світову політику не будуть ставити питання чи треба вести війну з Росією, а як перешкодити Німеччині вести війну зі світом. /Переклад за французьким часописом "Акціон" - липень/

Чернівецька редакція.

Беркут - Ваш допис можливо використати пізніше.
Б.Канджук - Ваш допис за слабкий не розмістимо.
І.Рак - Ваше оповідання помістимо в одному з найближчих чисел. Пишіть даліше.

и и и Редакція.

З життя в таборі

Культурно-Освітній Відділ Табору подає до відома, що Команда Табору має в плані в найближчому часі відкрити такі школи:

1. технічну школу
2. матуральний курс
3. педагогічну школу
4. торговельну школу
5. рільничу школу.

Всі зацікавлені повинні якнайшвидше зареєструватися в відповідних керівників шкіл, згідно з їхніми місцевими заходами.

Підписав Референт Шк.

Іспит зрілості в Українській Гімназії в Таборі в Ріміні

Навчання й іспити в гімназії закінчилися 26. серпня 1946. Усний іспит відбувся в дні від 12 - 26. 8.46. До усного іспиту були допущені кандидати з трьома позитивними оцінками з письмових задач. Загальне число абітурієнтів, допущених до усного іспиту, 137.

Усний іспит відбувся із: української, латинської, англійської і німецької мов, математики, історії й одного із трьох предметів до вибору: фізики, хемії або природи. Кандидати здавали при двох іспитових комісіях, де Предсідниками були: о. др. Маврик Михайло ЧСВВ і о. др. Прашко Іван. При кожній комісії здавало шість кандидатів денно.

Кінцеві висліди представляють наступне:

а. до письмового іспиту зрілості приступило	143	канд.
б. репробовано при письмовому іспиті	6	"
в. до усного іспиту приступило	137	"
г. відступило від усного іспиту	9	"
ґ. репробовано при усному іспиті	18	"
д. іспит зрілості складо	110	"

зі 110 абсолювентів здали:

1. із дуже добрим поступом	15
2. із добрим поступом	31
3. із достаточним поступом	44.

Деяко міг би сказати, що багато абітурієнтів відпало при усному іспиті зрілості. Причин цього можна додумуватися в наступних обставинах: до гімназії згодилися минулого року учні з різних шкіл середнього типу, найменше було їх із 7-ої і 8-ої класи гімназії, що кінчили їх під трьома окупаціями. Врак друкованих підручників і неможливість повторення матеріалу з нижчих клас після довшої перерви й відвикнення від умової праці над книжкою та нервові виснаження в таборі було причиною заломання деяких абітурієнтів. Крім цього приспешено закінчення навчання на один місяць, що не дало змоги в цілості повторити й закріпити навчального матеріалу.

Оцінити належить ці спільні зусилля і труд над вихованням нашого молодого покоління, як одну з найважливіших проблем нашого культурного життя в таборі. За окреме признання й подяку за повну посвяту жертвенности праці в переведенні іспиту зрілості, заслуговуєть, о. др. Маврик Михайло і о. др. Прашко Іван, що два місяці виконували відповідальну повинність Предсідників іспитової комісії. Вони при повному зрозумінні, як з однієї сторони відвічальности та висоти завдання так з другої специфічї обставин нашої таборової школи, знайшли такі критерії осуду в оцінці знань учнів, які не відбігали від прийнятих в нашому довоєнному шкільництві та в шкільництві заходу.

Успіх переведення іспиту зрілості треба завдячувати преосвященному мр Іванові Бучкові, що дійсно по-батьківськи опікувався школою від перших її початків до кінця, осягнувши врешті те, що опіку над переведенням іспиту, як рівно над таборовими школами, перебрала Римська Комісія.

Найбільше допомоги й зусиль віддав для молоді о. др. Мілянчик, що для добра школи жертвував свою допомогу й давав від організаційних початків вказівки, моральну та матеріальну піддержку, виконуючи всі потрібні замовлення для школи з книжок і письмового приладдя.

Безприкладною була пильність учнів у школі, що показали гідні подиви вияви своїх здібностей. Можна сміло сказати, що коли декому з них вдається дістатися на високі школи, будуть першорядними науковими й фаховими працівниками. За анкетними даними, які факультети обрали собі нові абсолювенти, стан представляється наступне: теологія - 3, техніка - 48, медицина - 27,

агрономія - 17, філософія - 5, ветеринарія - 4, експортівка - 3, право - 1, фармацевтика - 1, педагогія - 1.

абсолювентів зареєстровано в Студентській громаді.

Зараз перед відповідальними чинниками нашого табору й еміграції стоїть завдання прийти з допомогою цим молодим adeptам науки й докозати всіх старань, щоб вони, видіставшись з табору, продовжували свої студії на високих школах.

Програма набору кандидатів до агротехнічно-ветеринарного відділу.

При Технічній школі в таборі відкривається дня 10.9.46. відділ агротехнічно-ветеринарний. Школа має на меті:

1. згуртувати гімназійних абсолювентів й абсолювентів рільничих ліцеїв, що в майбутньому думать посвятитися студіям ветеринарії чи агрономії.
2. на протязі одного року дати знання цих дисциплін, що є зближені до предметів викладаних на 1-му році цих факультетів.

До школи будуть прийняті кандидати:

1. закінчена середня освіта/гім. матура, або дилієм закінчення рільничого ліцею/
2. знання початків англійської мови.

Школа буде тривати один шкільний рік. До прийняття до школи будуть рішати вступні іспити з таких предметів:

- а. фізики /механіка, електрика, оптика/
- б. хемії
- в. математики /засяг гім./
- г. англійської мови.

В часі року в школі будуть викладатися такі дисципліни:

1. ботаніка 4	години	тижнево
2. зоологія 4	"	"
3. анатомія і фізіологія рослин 3	"	"
4. анатомія і фізіологія тварин 6	"	"
5. петрографія мінералогія і кристалографія 2	"	"
6. хемія 4	"	"
7. фізика 2	"	"
8. математика вища "b"	2	"	"
9. англійська мова 3	"	"

Після закінчення школи й зложення іспитів учні одержуть свідоцтво, що дасть кандидатів підстави до студій на високій школі.

Вписи до школи відбудуться в дні 4 - 6.9.46. від години 9,00 до 12,00 перед полуднем /учительське шатро Мат. Кур./.

Принести зі собою відповідні документи. Підписав інж. Кордуба Семен за орг. школи.

Свято зброї.

Дня 31.8.1946.р. в годині 18-тій відсвятковано 27-му річницю входу об'єднаних Українських Армій - УНР і УГА - до Києва. Свято відбулося на спортивній площі. Точно в 18-тій годині під звуки національного гімну піднесено на щоглу український національний прапор. Після цього відправлено молебен в якому співали церковний хор й учасники дяківського курсу. Проводив виголосив о. пор. Кордуба, а доповідь про значення Києва та значення входу об'єднаних армій 31.8.1919р. до Столиці України виголосив хор. Оглюк.

Свято закінчено опущенням прапору. Прямімо вражав воляцький марш частин на спортивній площі та парадом на самому святі.

